

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงการปกครองได้เริ่มมาภายหลังจากการปฏิวัติเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พุทธศักราช 2475¹ การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้มีผลให้ประเทศไทยได้มีการปกครองระบบประชาธิปไตยในรูปแบบรัฐสภา² โดยมี การเลือกตั้งผ่านพรรคการเมืองต่าง ๆ เพราะฉะนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับความไว้วางใจผ่านเข้ามาในรัฐสภา จึงเป็นบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกกลับมาแล้วว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนมีหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ หน้าที่ทางการเมืองซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในเขตเลือกตั้ง หน้าที่ในการวินิจฉัยว่าอะไรดีที่สดีสำหรับประเทศชาติ และหน้าที่ในการสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนสังกัด³ ด้วยหน้าที่และความสำคัญดังกล่าว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นสถาบันที่มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างสูงสถาบันหนึ่งที่จะเป็นตัวแทนในการกำหนดนโยบายในนามประชาชนในชาติได้

1 เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, "การปฏิวัติ 2475" ลัทธิการเมือง (นคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2514) หน้า 41.

2 ชัยอนันต์ สมุทวณิช, เอกสารการเมืองการปกครองไทย พ.ศ. 2417-2477 (กรุงเทพมหานคร: สถาบันสยามศึกษา, 2532) หน้า 157.

3 A.H. Birch, Representative (London: MacMillan Press, 1972) P. 106.

การเป็นตัวแทนทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น อาจพิจารณาได้จากความสัมพันธ์ระหว่างผู้แทนกับประชาชนผู้เลือกตั้งหรือระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับประชาชนในชุมชนการเมืองนั้น (political community) คุณสมบัติของผู้แทนราษฎรในระบบการเมืองไม่ได้หมายถึงการจัดการ การแลกเปลี่ยนหรือบุคลิกลักษณะของบุคคลเท่านั้น แต่จะต้องหมายถึงการทำหน้าที่ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง⁴

สถานการณ์ทางการเมืองไทยนั้นปรากฏว่าโครงสร้างทางด้านอาชีพและระดับการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดเจน ตั้งแต่การเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2522 - 2538 นักธุรกิจเป็นกลุ่มอาชีพที่ได้เข้าสู่ระบบการเมืองมากขึ้น รองลงมาคืออาชีพทนายความ นักการเมือง และข้าราชการ⁵ ปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจจะมีเหตุผลเนื่องมาจากว่าพรรคการเมืองไทยนั้นต้องการได้รับความสนับสนุนช่วยเหลือจากนักธุรกิจจึงทำให้นักธุรกิจได้เข้าสู่ระบบการเมืองได้มากขึ้น ในเรื่องระดับการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนพบว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นปริญญาตรีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือได้ว่าคุณภาพการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้พัฒนาสูงขึ้นตามลำดับ แต่ถึงแม้ระดับการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะพัฒนาสูงขึ้นตามลำดับ สิ่งหนึ่งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีเป็นหลักยึดเหนี่ยวในการดำเนินงานคือ "จริยธรรมทางการเมือง" เพราะในทุกสาขาอาชีพนั้นจะมีจริยธรรมหรือจรรยาบรรณเป็นจุดที่ยึดเหนี่ยวให้การประกอบอาชีพนั้นเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ จริยธรรม ในความหมายโดยทั่วไป หมายถึง กฎเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการประพฤติปฏิบัติต่อกัน โดยแยกเป็นหลายส่วนตั้งแต่ กฎหมาย วินัย ขนบธรรมเนียม ประเพณี กิริยามารยาท

4 Hanna Pitkin, The concept of representation (Berkeley: University of California Press, 1967), P 221-224

5 วนิดา โสเนียม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., 2531) หน้า 370-373 และกรมการปกครอง เทศาภิบาลฉบับพิเศษ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง 2535) หน้า 307-350 และจำนวน สส. ทั่วประเทศเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 มติชนสุดสัปดาห์ (18 กันยายน 2535): หน้า 13

ศีลธรรม และคุณธรรม⁶ จริยธรรมจึงมีความหมายครอบคลุมกว้างขวางมาก ในแต่ละสาขาวิชาชีพ จะมีจริยธรรมเป็นเครื่องชี้นำแนะแนวทางการพัฒนาอาชีพของตนเอง เพื่อที่ไม่ให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวันนี้ใช้วิชาชีพของตนไปในทางที่ผิด ยิ่งอาชีพนักการเมืองหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งเป็นตัวแทนของประชาชนด้วยแล้วยังต้องมีจริยธรรมเป็นเครื่องค้ำจุนจิตใจ และการดำเนินการในการรับใช้ประชาชน ในเมื่อประชาชนได้มอบอำนาจของเขาให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้ใช้อำนาจนั้นในการออกกฎหมายและบริหารประเทศทั้งการเห็นฝ่ายรัฐบาล และการเป็นฝ่ายค้านในการตรวจสอบผลงานของรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีการประพฤติปฏิบัติที่เป็นแนวทางในการเป็นแบบฉบับที่ดีที่ชอบตามครรลองที่เหมาะสม มีจริยธรรมทางการเมืองเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางการเมือง และน่าจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในทางการเมืองได้อย่างถูกต้องตามทำนองครองธรรม แต่ในข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีพฤติกรรมทางการเมืองในลักษณะที่ "ขาดจริยธรรม" มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก เหตุการณ์ทางการเมือง "พฤษภาทมิฬ 2535" พรรคการเมืองไทยได้แบ่งกลุ่มให้เห็นอย่างชัดเจน คือ "พรรคเทพ" และ "พรรคมาร" ในการกระทำที่สนับสนุนและคัดค้านการสืบทอดอำนาจของผู้นำคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.)⁷ ภายหลังการเลือกตั้ง 13 กันยายน พ.ศ. 2535 "พรรคเทพ" คือพรรคประชาธิปัตย์ ได้มีโอกาสเป็นแกนนำจัดตั้งคณะรัฐบาล รัฐบาลในสมัยนายกชวน หลีกภัย ได้บริหารประเทศและมีพฤติกรรมตัวอย่างที่แสดงว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีพฤติกรรมที่ขาดจริยธรรม กรณีเหตุการณ์ของการแจกเอกสารสิทธิ สปก. 4-01 ให้แก่เกษตรกรโดยไม่ถูกต้องคือแทนที่จะแจกให้กับผู้ที่ทำอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก ตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรอย่างเดียว กลับไปแจกจ่ายให้กับพวกเศรษฐี ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่ควรจะได้รับแจกเอกสารสิทธิที่ทำกิน และเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่นอกเป้าหมาย

6 David Sills (editor) International encyclopedia of the social sciences (The Macmillan Company & The Free Press) pp157-168.

7 สลักพันธ์ คิวรักษ์ วิพากษ์รัฐบาลชวน หลีกภัย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิวัฒน์, 2537) หน้า 32-39.

หรือขัดกับแนวนโยบายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ หรือในตัวอย่างเหตุการณ์ของนักการเมืองฝ่ายค้าน ที่เคยร่วมกันกระทำสัถยาบั้นไว้ว่าจะไม่เข้าร่วมรัฐบาล แต่ในที่สุดก็เสียสัถยาบั้นที่ตนเองได้เคยสัญญาหรือได้ทำกันไว้กับพรรคร่วมฝ่ายค้าน เข้าร่วมเป็นรัฐบาลจนได้เป็นต้น เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งอาจจะมีปรากฏอยู่อีกมากมายในพฤติกรรมของนักการเมืองไทยที่ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นว่าอาจเป็นการกระทำที่เป็นการประพฤติดุปฏิบัติตนไม่เหมาะสมนักจนอาจเรียกว่าเกิด "วิกฤตทางจริยธรรม" ขึ้น ซึ่งในขณะเดียวกันนั้นนักการเมืองที่มีจริยธรรมนั้นก็ยังมีอยู่อีกมากมายเช่นกัน ตรงจุดนี้จึงได้ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับ จริยธรรมของนักการเมืองไทย ในหัวข้อ "ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" เพื่อที่จะหาทางที่จะนำมาเป็นตัวอย่างในการแก้ไข และปรับปรุงวิกฤตทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นแก่ วงการเมืองนี้ เพื่อให้ผ่อนคลายลงหรือในที่สุด ทำให้วิกฤตทางจริยธรรมที่เกิดกับนักการเมือง ได้หมดสิ้นไป

การที่ผู้วิจัยได้หยิบยกครุมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพราะผู้วิจัยคาดว่าครูเป็นแม่พิมพ์ที่เป็นตัวอย่าง หรือเป็นกลุ่มชนที่มีแบบแผนและพฤติกรรมผู้ชี้้นำทางสังคมเป็นผู้ที่สั่งสอนอบรมศีลธรรมจริยธรรมและถ่ายทอดความรู้ไปสู่เยาวชนของชาติ โดยเฉพาะครูมัธยมศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่อบรมเยาวชนของชาติ ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อและมีการถ่ายทอดแนวความคิดไปยังเยาวชนที่มีการแบ่งแยกหมวดสาขาวิชาที่ค่อนข้างชัดเจน คือสายวิทยาศาสตร์ และ สายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ผู้วิจัยจึงคาดว่าครูจะเป็นตัวแทนในการตอบคำถามเรื่องจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ดีที่สุดกลุ่มหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับเรื่องของจริยธรรมที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีและควรประพฤติปฏิบัติอันเป็นแบบแผนในการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะนำไปปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาที่มีต่อจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่สอน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ของครูว่ามีความคิดเห็นในเรื่องจริยธรรมแตกต่างกันอย่างไร

3. เพื่อหาข้อเสนอแนะและกรอบของความประพฤติทางจริยธรรมที่ควรจะมี สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการที่จะสามารถนำไปเป็นข้อปฏิบัติหรือใช้เป็นแบบอย่างที่ดีได้

สมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่เกี่ยวกับจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 4 ประการ คือ

1. ความคิดเห็นของครูชาย และ หญิง ที่มีต่อจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่แตกต่างกันในสาระสำคัญ
2. ความคิดเห็นของครูสายวิทยาศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ที่มีต่อจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่แตกต่างกันในสาระสำคัญ
3. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต่างกันในสาระสำคัญ
4. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน จะมีความเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต่างกันในสาระสำคัญ

นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อหรือความรู้สึกเฉพาะตัวของครูที่แสดงออกต่อคำถาม ซึ่งไม่เป็นการผิดหรือถูก แต่เป็นไปในทางเห็นด้วย ไม่แน่ใจหรือตัดสินใจไม่ถูก และไม่เห็นด้วย

ครู หมายถึง ครูระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางกลุ่มที่ 1

จริยธรรม หมายถึง ข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม คุณธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง ผู้ฝากใฝ่ในทางการเมือง ผู้ที่ทำหน้าที่ทางการเมือง หรือ หมายถึง บุคคลที่ได้รับเลือกจากประชาชนให้ทำหน้าที่แทนในสภานิติบัญญัติ

จริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรม หรือเป็นความประพฤติที่เป็นแนวทาง เป็นแบบฉบับที่ดีที่ชอบของผู้ที่ทำหน้าที่ทางการเมือง ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับเลือกจากประชาชนให้ทำหน้าที่แทนในสภานิติบัญญัติหรือผู้ฝากใฝ่ในทางการเมืองไทย และเห็นคุณค่าความดีที่เกิดการยอมรับจากประชาชนและสังคม

กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางกลุ่มที่ 1 หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทิศกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดกลุ่มขึ้น ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนสาธิตในสังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ จำนวนทั้งสิ้น 35 โรงเรียน

สาขาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ทุกสาขา คณิตศาสตร์ สถิติ จิตวิทยา ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกษตร ผลิตศึกษา โภชนาการ โสวัตทัศนศึกษา นยาบาล ฯลฯ

สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหาร ภาษาศาสตร์ ปรัชญา ศิลปศาสตร์ ดนตรี โบราณคดี ฯลฯ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้คือ

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางกลุ่มที่ 1 จำนวน 35 โรงเรียนเท่านั้น
2. โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง เป็นโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนราษฎร์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนสาธิต สังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร (ส่วนกลาง) กลุ่มที่ 1 จำนวน 35 โรงเรียน

3. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของครูกเกี่ยวกับจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย โดยกำหนดประเด็นหลักในการวิเคราะห์จริยธรรมดังนี้คือ^๑

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความมีสำนึก รักษาตำแหน่ง
3. ความรับผิดชอบ
4. ความเสียสละ
5. ความจริงใจต่อส่วนรวม
6. ความยุติธรรม
7. ตรงต่อเวลา
8. มีอุดมการณ์
9. มีคุณธรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เห็นภาพลักษณ์ที่ดีทางด้านจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่รับผิดชอบต่อประชาชน
2. ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในเรื่องของจริยธรรมที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรจะนำไปเป็นกรอบในการประพฤติปฏิบัติตนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครูและอาชีพอื่น ๆ นำไปปรับปรุงจริยธรรมในแต่ละสาขาอาชีพเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน
4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยแก่ผู้สนใจเรื่องจริยธรรมต่อไป

^๑อมร รักษาสิทธิ์, ประชาธิปไตยหลายรส : รวมบทความ (กรุงเทพมหานคร : มลนิธิคอนราตอาเดอนาวาร์, 2532) หน้า 214-224.

การเสนอรายงานการวิจัย

การเสนอรายงานการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 บทดังนี้คือ

บทที่ 1 บทนำเป็นการกล่าวถึง ความเป็นมาและสภาพความสำคัญของปัญหาวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย นิยามศัพท์ ขอบเขตของการวิจัย วิธีการศึกษาวิจัย การนำเสนอบทวิจัย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง แนวความคิดทางทฤษฎี

บทที่ 3 กล่าวถึง ระเบียบวิธีในการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 กล่าวถึง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

บทที่ 5 กล่าวถึง สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะในส่วนสุดท้ายเป็นรายการอ้างอิง และภาคผนวก